

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2023. október 20., péntek

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indokolás a légi járművek fedélzetén elkövetett bűncselekményekről és egyéb cselekményekről szóló Egyezményt módosító Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2023. évi LXII. törvényhez	1146
Végző előterjesztői indokolás a Magyarország Kormánya és a Maldív Köztársaság Kormánya között a diplomata, hivatalos és szolgálati útlevelel rendelkező állampolgáraik vízummentességéről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2023. évi LXIII. törvényhez	1148
Végző előterjesztői indokolás a Magyarország Kormánya és Románia Kormánya között a Békéscsaba – Méhkerék – államhatár (Magyarország) és a Salonta (Nagyszalonta) – államhatár (Románia) közötti gyorsforgalmi úti kapcsolat létesítéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2023. évi LXIV. törvényhez	1150
Végző előterjesztői indokolás a Magyarország Kormánya és Türkmenisztán Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2023. évi LXV. törvényhez	1151

V. A Kormány tagjainak rendeleteihez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indokolás a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény hatálybalépésével kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 44/2023. (X. 19.) BM rendelethez	1156
--	------

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

a légijárművek fedélzetén elkövetett bűncselekményekről és egyéb cselekményekről szóló Egyezményt módosító Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2023. évi LXII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, illetve a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

1963-ban az ICAO (Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet) égisze alatt megkötötték a részes államok a légijárművek fedélzetén elkövetett bűncselekményekről és egyéb cselekményekről szóló Tokiói Egyezményt (a továbbiakban: Tokiói Egyezmény), amely a légijárművek fedélzetén elkövetett bűncselekményekről és egyéb cselekményekről szól. Az Egyezmény ma is hatályos, jelenleg 187 állam a részese, köztük hazánk is, a Tokiói Egyezményt az 1971. évi 24. törvényerejű rendelet hirdette ki.

2014-ben az ICAO égisze alatt Montrealban elfogadták a részes államok a Tokiói Egyezményt kiegészítő Jegyzőkönyvet (a továbbiakban: Jegyzőkönyv), amely 2020. január 1-jén lépett hatályba. A Tokiói Egyezménynek az 1963. évi megalkotása óta felmerült több hiányossága, hibája is. Ennek kiküszöbölésére jött létre a Jegyzőkönyv, amely három fontos módosítást tartalmaz. Az első a joghatóság kérdésére vonatkozik. A Jegyzőkönyv joghatóságot biztosít a légijármű üzemeltetőjének székhelye szerinti államnak, továbbá a leszállás helye szerinti államnak is (függetlenül attól, hogy ez a tervezett leszállási hely, vagy az engedetlen utas miatt leszállni kényszerülő légijármű tényleges leszállási helye). Ez a rendelkezés azért volt szükséges, hogy már a leszálláskor felelősségre vonható legyen az ilyen utas, és az eljárás gyorsabb legyen. A második jelentős változás a légijármű parancsnokának a könnyebb fellépését teszi lehetővé, ugyanis az eredeti szabályozással ellentétben már nem azt szükséges alapos okkal feltételeznie, hogy a fedélzetén a lajstromozó állam büntető törvénye szerint súlyos bűncselekmény elkövetése készül vagy történt, hanem elegendő, ha a parancsnok szerint minősül az súlyos bűncselekménynek. A Jegyzőkönyv példákat is ad az intézkedésre okot adó cselekményekre:

- a) a személyzet elleni fizikai támadás vagy ezzel való fenyegetés, illetve
- b) parancsnoknak a légijármű, az utasok vagy a vagyontárgyak biztonságának védelme céljából kiadott jogszerű utasításainak megtagadása.

A harmadik változás az, hogy a légitársaság megtérítheti az ilyen utas által okozott kárát, költségeit, például, ha a leszállítása miatt kell a tervezettől eltérő államban leszállnia a légijárműnek.

A fenti módosításokat a Tokiói Egyezmény 60 éves gyakorlati alkalmazásának tapasztalatai támasztották alá, ezért a Jegyzőkönyv egyértelműen a repülésbiztonság fejlődését szolgálja.

A Tokiói Egyezmény, valamint a Jegyzőkönyv is a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 2. § a) pontja szerinti nemzetközi szerződésnek minősül.

A légijárművek fedélzetén elkövetett bűncselekményekről és egyéb cselekményekről szóló 1963. évi Tokiói Egyezményt az 1971. évi 24. törvényerejű rendelet hirdette ki, ezért az annak módosításának minősülő Jegyzőkönyvet is törvényben szükséges kihirdetni.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

A Jegyzőkönyv tartalmát tekintve törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályokat tartalmaz, ezért az Nsztv. 7. § (1) bekezdés a) pontjában és 7. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltakra tekintettel a kötelező hatályának elismerésére az Országgyűlés adhat felhatalmazást.

2. §

Ez a szakasz rendelkezik a Jegyzőkönyv kihirdetéséről. Figyelemmel arra, hogy a Jegyzőkönyv a tartalmát tekintve törvényhozási tárgykörbe tartozó szabályokat tartalmaz, és a kötelező hatályának elismerésére az Országgyűlés adhat felhatalmazást, így az Nsztv. 9. § (1) bekezdése szerint a Jegyzőkönyv kihirdetése törvényben valósulhat meg.

3. §

Az Nsztv. 10. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a javaslat 1. melléklete a Jegyzőkönyv szövegének hivatalos magyar nyelvű fordítását, a javaslat 2. melléklete az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

4. §

Hatályba léptető rendelkezés. A hatálybalépés napját – az Nsztv. 10. § (4) bekezdésének megfelelően – a külpolitikáért felelős miniszter a Magyar Közlönyben közzétett közleményével állapítja meg.

5. §

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megfelelően e rendelkezés tartalmazza a Jegyzőkönyv végrehajtásáért felelős szerv (miniszter) megjelölését.

Az Egyezmény és a Jegyzőkönyv módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt hiteles angol nyelvű szövegének és annak hivatalos magyar nyelvű fordításának közzétételéről a közlekedésért felelős miniszter gondoskodik az Nsztv. 12/A. § (2) bekezdésének megfelelően.

Végső előterjesztői indokolás**a Magyarország Kormánya és a Maldív Köztársaság Kormánya között a diplomata, hivatalos és szolgálati útlevelel rendelkező állampolgáraik vízummentességéről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2023. évi LXIII. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

A törvény célja a Magyarország Kormánya és a Maldív Köztársaság Kormánya között a diplomata, hivatalos és szolgálati útlevelel rendelkező állampolgáraik vízummentességéről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) kihirdetése.

A Megállapodás létrehozására a Magyarország Kormánya és a Maldív Köztársaság Kormánya között a diplomata és szolgálati útlevelel rendelkező állampolgáraik vízummentességéről szóló Megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról szóló 41/2023. (V. 5.) ME határozat adta meg a felhatalmazást.

A felhatalmazás alapján a felek a szerződés szövegének kialakítása érdekében szakértői egyeztetéseket folytattak, melynek során kialakították a Megállapodás tervezetének szövegét. A megállapodás szövegének véglegesítésére a Magyarország Kormánya és a Maldív Köztársaság Kormánya között a diplomata és szolgálati útlevelel rendelkező állampolgáraik vízummentességéről szóló megállapodás szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról szóló 43/2023. (V. 8.) ME határozat adta meg a felhatalmazást.

A Megállapodás célja, hogy biztosítsa a magyar diplomata, külügyi szolgálati és szolgálati, valamint a maldív diplomata és hivatalos útlevelek birtokosai számára a vízummentes beutazást és a legfeljebb 90 napi vízummentes tartózkodást Magyarországon és a Maldív Köztársaságban. Az állami vezetők, valamint a hivatalos célból utazó képviselők, diplomaták és köztisztviselők részére biztosított vízummentesség nagymértékben segítheti a két ország közötti politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok szorosabbra fűzését. A Megállapodás tekintettel van Magyarország európai uniós és schengeni tagságából fakadó kötelezettségeire.

Az egyik Fél államába akkreditált diplomáciai vagy konzuli képviseletein szolgálatot teljesítő azon állampolgárok, akik a Megállapodás hatálya alá tartozó különleges útlevelel rendelkeznek, valamint ezen személyekkel közös háztartásban élő családtagjaik ugyanakkor előzetesen kiállított vízum birtokában léphetnek a másik szerződő Fél államának területére, ha tartózkodásuk tervezett időtartama meghaladja a 90 napot.

A Megállapodás illeszkedik a Kormány programjába, mely szerint Magyarország Kormánya külpolitikájának alapvető célja, hogy a magyar érdekek nemzetközi fórumokon és a kétoldalú kapcsolatokban történő következetes képviseletével elősegítse az ország nemzetközi súlyának növekedését.

Az Európai Unióban (EU) főszabályként uniós hatáskörbe tartozik annak eldöntése, hogy a harmadik államok polgárai vízummentesek-e vagy pedig vízumkötelezettek. A külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló, 2018. november 14-i 2018/1806 EU rendelet (a továbbiakban: Rendelet) tartalmazza a harmadik államok besorolását a két kategória valamelyikébe. A Rendelet a Maldív Köztársaságot vízumkötelezett országgént határozza meg. Ugyanakkor a Rendelet 6. cikk (1) bekezdés a) pontja lehetővé teszi, hogy az EU tagállamok saját hatáskörükben vízummentességet biztosítsanak az egyébként vízumkötelezett államok diplomata útlevelel, szolgálati/hivatalos útlevelel vagy különleges útlevelel rendelkező állampolgárainak. Magyarország Kormánya e lehetőséggel élve döntött a Megállapodás aláírásáról és kezdeményezi a szerződés kötelező hatályának elismerésére való felhatalmazás megadását a kihirdetéséről szóló törvény tervezetének az Országgyűléshez történő benyújtásával.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1. §-hoz

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 7. § (1) bekezdés a) pontjára, illetve 7. § (2) bekezdésére figyelemmel, a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére az Országgyűlés ad felhatalmazást.

a 2. §-hoz

A Megállapodást – figyelemmel az abban szabályozott tartalomra – az Nsztv. 9. § (1) bekezdése értelmében törvénnyel szükséges kihirdetni.

a 3. §-hoz, az 1. és 2. mellékletehez

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjában, illetve a (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a törvényjavaslat e szakasza és a vonatkozó mellékletek tartalmazzák a belső jogba átültetendő Megállapodás hiteles magyar és angol nyelvű szövegét.

A Megállapodás leglényegesebb pontjait az alábbiakban foglaljuk össze:

Érvényes magyar diplomata, külügyi szolgálati és szolgálati, valamint érvényes maldív diplomata és hivatalos útlevéllel rendelkező állampolgárok száznolcvan napos időszakonként kilencven napot meg nem haladó időtartamra vízum nélkül utazhatnak be egymás területére, illetve tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodhatnak ott.

Az egyik Fél államába akkreditált diplomáciai vagy konzuli képviseletein szolgálatot teljesítő azon állampolgárok, akik a fent említett útlevéllel rendelkeznek, valamint ezen személyekkel közös háztartásban élő családtagjaik, ha tervezett tartózkodásuk a fent említett időtartamot meghaladja, előzetesen kiállított vízum birtokában léphetnek a másik szerződő Fél államának területére.

A Megállapodás rendelkezései nem mentesítik a személyi hatályuk alá tartozó állampolgárokat azon kötelezettség alól, hogy a másik Szerződő Fél országára területén a vonatkozó hatályos jogszabályokat betartsák.

A Megállapodás biztosítja a szerződő Feleknek azt a jogát, hogy a beutazási vagy tartózkodási engedélyt megtagadják azon személyektől, akiknek a jelenléte közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okból nemkívánatos, illetve veszélyes. A Megállapodás alkalmazását bármelyik Fél közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okból részben vagy egészben ideiglenesen felfüggesztheti. A felfüggesztés bevezetéséről és annak feloldásáról diplomáciai úton három napon belül értesíteni kell a másik Szerződő Felet.

A Szerződő Felek a Megállapodás végrehajtása során felmerülő vitákat és nézeteltéréseket tárgyalások és konzultációk útján, harmadik állam vagy nemzetközi törvényszék bevonása nélkül rendezik.

a 4. §-hoz

A törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba. A Megállapodás 16. cikke szerint a Szerződő Felek vállalják azoknak a belső jogi eljárásoknak a lefolytatását, amelyek a Megállapodás hatályba lépéséhez szükségesek. A Megállapodás azon diplomáciai csatornákon keresztül megküldött utolsó írásos értesítés kézhezvételét követő 30. (harmincadik) napon lép hatályba, amelyben a Szerződő Felek értesítik egymást a Megállapodás hatályba lépéséhez szükséges belső jogi eljárás lefolytatásáról.

A Megállapodás hatálybalépésének naptári napját, továbbá a kihirdető jogszabálynak a Megállapodás kihirdetéséről rendelkező 2. §-a, 3. §-a, 1. és 2. melléklete hatálybalépésnek naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter – annak ismerteté válását követően – a Magyar Közlönyben közzétett közleményével állapítja meg.

az 5. §-hoz

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontja alapján a törvény tartalmazza a szerződés végrehajtásáért felelős szerv megjelölését.

Végső előterjesztői indokolás

a Magyarország Kormánya és Románia Kormánya között a Békéscsaba – Méhkerék – államhatár (Magyarország) és a Salonta (Nagyszalonta) – államhatár (Románia) közötti gyorsforgalmi úti kapcsolat létesítéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2023. évi LXIV. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az M44 2x2 sávós gyorsforgalmi út Békéscsaba és a magyar–román államhatár közötti szakaszának tervezési feladatai megkezdődtek.

Romániában is előkészítés alatt áll a Nagyvárad és Arad közötti gyorsforgalmi út, amelyhez Nagyszalonta környékén csatlakozna a magyarországi M44 gyorsforgalmi út. A viszonyosság alapján a román fél a tárgyi gyorsforgalmi utakhoz kapcsolódó, új határátkelőhelyet Románia területén tervezi megépíteni.

A Megállapodás létrehozására magyar részről a Magyarország Kormánya és Románia Kormánya között a Békéscsaba – Méhkerék – országhatár és az ahhoz kapcsolódó romániai út nyomvonaláról és határmetszéspontjáról szóló Megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról szóló 14/2022. (IV. 19.) ME határozat adott felhatalmazást.

A Megállapodást Bukarestben, 2023. április 4-én írta alá Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter, valamint Sorin Grindeanu román miniszterelnök-helyettes, közlekedési és infrastruktúraügyi miniszter.

A Megállapodás szövegének végleges megállapítására a Magyarország Kormánya és Románia Kormánya között a Békéscsaba – Méhkerék – államhatár (Magyarország) és a Salonta (Nagyszalonta) – államhatár (Románia) közötti gyorsforgalmi úti kapcsolat létesítéséről szóló Megállapodás szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról szóló 30/2023. (IV. 3.) ME határozat ad felhatalmazást.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. §**

A Megállapodás törvényhozási tárgykörbe tartozó rendelkezéseket tartalmaz, ezért a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 7. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakra tekintettel a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére az Országgyűlés adhat felhatalmazást.

2. §

Az Nsztv. 7. § (2) bekezdése és 9. § (1) bekezdése szerint a Megállapodás kihirdetése az Országgyűlés hatáskörébe tartozik.

3. §, 1–2. melléklet

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 1. melléklete a Megállapodás hiteles magyar nyelvű szövegét, a 2. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

4. §

Hatályba léptető rendelkezés. A hatálybalépés napját – az Nsztv. 10. § (4) bekezdésének megfelelően – a külpolitikáért felelős miniszter a Magyar Közlönyben közzétett közleményével állapítja meg.

5. §

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megfelelően tartalmazza a Megállapodás végrehajtásáért felelős szerv (miniszter) megjelölését.

Végső előterjesztői indokolás**a Magyarország Kormánya és Türkmenisztán Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2023. évi LXV. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

A Magyarország Kormánya és Türkmenisztán Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) létrehozásának célja a két ország közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztése, elősegítése, különösen az egymás területén megvalósuló beruházási tevékenység feltételeinek kedvezőbbé, biztonságosabbá tételével és így a beruházások ösztönzésével.

A két ország között létrejött beruházásvédelmi megállapodás jogi kereteket teremt az egymás területén megvalósuló beruházások tekintetében. Meghatározza a beruházás fogalmát, megfogalmazza a kedvező beruházási feltételek megteremtésének szükségességét. A Megállapodás a beruházókkal szembeni bánásmód tekintetében az igazságos és méltányos elbánást írja elő. Lényeges rendelkezés a nemzeti elbánás és a legnagyobb kedvezmény elve alkalmazásának előírása, megadva az indokolt kivételeket (pl. integráció keretében nyújtott kedvezmények). Rendelkezik a keletkezett jövedelmek átutalásáról, az esetleges államosítás esetén követendő gyakorlatról. A Megállapodás rendelkezik a szerződő felek, valamint a beruházó és az állam között keletkezett viták rendezésének módjairól.

A Megállapodás egyik legfőbb rendeltetése, hogy a két ország beruházói számára biztosítottak legyenek a beruházásaik védelmét jelentő jogi garanciális elemek. A beruházók számára különösen fontos az esetlegesen – akár az állammal szemben is – felmerülő jogviták tisztességes, pártatlan választottbíráskodás mellett történő rendezése. Többek között ennek garanciáit is nyújtja a Megállapodás.

Magyarország és Türkmenisztán között a tárgyalások lefolytatására irányuló felhatalmazást az 53/2008. (XI.5.) ME határozat és az Európai Bizottság 2019. október 29-én kelt határozata tartalmazza. A Megállapodás szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról a 1135/2021. (III. 23.) Korm. határozat rendelkezik, továbbá az Európai Bizottság a megállapodás aláírására irányuló felhatalmazását 2020. november 3-án adta meg.

Jelen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. és 2. §**

A Megállapodás a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 2. § a) pontja szerinti nemzetközi szerződésnek minősül, arra ennek megfelelően az Nsztv. előírásai vonatkoznak.

Az Nsztv. 7. § (1) bekezdés a) pontjára és (3) bekezdés b) pontjára való tekintettel a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére akkor kerülhet sor, ha a szerződés szövegének ismeretében az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés esetében az Országgyűlés erre felhatalmazást ad.

Az aláírást követően a Megállapodás hatálybalépése érdekében annak kötelező hatályát az Országgyűlés – a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvényjavaslat elfogadása útján – ismeri el. A Kormány így a Megállapodás szövegének végleges megállapítását követően a törvényjavaslatot benyújtotta az Országgyűlésnek a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére vonatkozó felhatalmazás megadása céljából.

3. §

A 3. § (1) bekezdése szerint a Megállapodás hiteles magyar nyelvű szövegét az 1. számú melléklet tartalmazza. A 3. § (2) bekezdése szerint a Megállapodás hiteles angol nyelvű szövegét a 2. számú melléklet tartalmazza.

4. §

A 4. § a törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

5. §

Az 5. § a törvény végrehajtásáért felelős minisztert nevezi meg.

1. számú és a 2. számú melléklet

A Megállapodás 1. cikke a fogalmi meghatározásokat tartalmazza. Lényeges, hogy a „beruházó” fogalmi meghatározása alapján biztosított a Megállapodásban rögzített védelmi és garancia rendszer. A Megállapodás a beruházó által a másik szerződő fél területén létrehozott beruházásai tekintetében alkalmazandó. A beruházás fogalma szélesen definiált, példaként beruházásnak minősül egy külföldi befektető gazdasági társaságban való részesedése, a gazdasági tevékenység megvalósításához vásárolt ingatlan, olyan jog vagy kedvezmény, ami a külföldi befektetőt megilleti.

A 2. cikkben a felek nyilatkoznak az egymás területén való beruházások ösztönzéséről és számukra kedvező üzleti környezet biztosításáról. Továbbá vállalásokat tesznek a tisztességes és méltányos elbánás biztosításáról a másik fél beruházásainak és beruházóinak számára. Emellett teljes körű biztonságot biztosítanak a másik fél területén megvalósult beruházásoknak.

A 3. cikk lényeges új szabályozási elemet tartalmaz: rögzíti a felek szabályozási jogát. E szerint a Megállapodás rendelkezései nem befolyásolják a felek azon jogát, hogy a jogos szakpolitikai céljaik eléréséhez szükséges szabályozási intézkedéseket fogadjanak el olyan területeken, mint a közegészségügy, a biztonság, a környezet és a közkerölcs védelme, a szociális védelem vagy a fogyasztóvédelem stb. A szabályozási keretnek a beruházás szempontjából negatív változása sem feltétlenül jelenti a Megállapodás megsértését. A Megállapodás rendelkezést tartalmaz továbbá az esetlegesen korábban nyújtott állami támogatást illetően.

A 4. cikk a diszkriminációmentesség, a nemzeti és a legnagyobb kedvezményes elbánás elvét rögzíti. A nemzeti elbánás elve szerint a külföldi beruházót a fogadó állam nem részesítheti hátrányosabb elbánásban, mint amelyet a gazdaság hazai szereplőinek biztosít. A legnagyobb kedvezmény elve alapján a szerződő államok beruházói kölcsönösen jogosultak azokra a kedvezményekre, amelyeket egy harmadik ország beruházója megkapott vagy meg fog kapni a beruházást fogadó országban. A legnagyobb kedvezmény elve alól kivételt képeznek azok a kedvezmények, amelyeket az egyik szerződő fél egy harmadik ország beruházójának vámunióban, szabadkereskedelmi övezetben, pénzügyi unióban, többoldalú beruházásvédelmi megállapodásban való részvétele kapcsán ad. Rögzítik továbbá a felek, hogy más nemzetközi beruházási szerződésekben és egyéb kereskedelmi megállapodásokban lefektetett lényeges kötelezettségek önmagukban nem minősülnek „elbánásnak”, ezért azok a fél e kötelezettségeiből fakadóan elfogadott vagy fenntartott intézkedése hiányában nem jelentik a cikkben foglalt kötelezettség megsértését.

Az 5. cikk rendelkezik az elszenvedett veszteségek rendezése érdekében biztosított kártalanítás feltételeiről. A cikk értelmében egyik félnek a másik fél beruházóját vagy beruházását ért háború, fegyveres összeütközés, országos szükségállapot, felkelés, lázadás, zavargás vagy egyéb hasonló esemény miatt a másik szerződő fél területén veszteséget szenvednek, az utóbbi szerződő fél azért kártalanítást kell, hogy fizessen.

A 6. cikk rögzíti a kisajátítás szabályait. A külföldi által megvalósított beruházást nem államosíthatják, nem sajátíthatják ki vagy vonhatják olyan intézkedések alá, amelynek hatása egyező az államosítással vagy a kisajátítással. Annak megítélése, hogy a hozott intézkedés vagy intézkedéssorozat a kisajátítással azonos hatású-e, tényeken alapuló, eseti elbírálást igényel, amelynek szempontjait a Megállapodás rögzíti. Az előírás alól kivételt képez a jogszerű kisajátítás. Ebben az esetben a kisajátítás közérdekből, hátrányos megkülönböztetéstől mentesen, késedelem nélkül, megfelelő és tényleges kártalanítás mellett történhet. A kisajátítás napjától a tényleges kártalanítás megtörténtének napjáig kereskedelmileg indokolt mértékű kamat jár. A kártalanítás késedelem nélkül teljesítendő, ténylegesen hozzáférhetőnek, szabadon átváltható pénznemben szabadon átutalhatónak kell lennie.

A 7. cikk a beruházásból származó jövedelmek átutalásának szabadságát rögzíti, felsorolva azon fizetéseket, amelyek esetében szabad az átutalás. Az átutalásokat szabadon átváltható pénznemben vagy a beruházás pénznemében kell késedelem nélkül teljesíteni, a beruházást fogadó állam területén teljesítendő közterhek befizetését követően.

A 8. cikk a beruházáshoz kapcsolódó jogátruházás kérdéseit szabályozza. Az átruházott jogok és követelések nem haladhatják meg a beruházó eredeti jogait és követeléseit.

A 9. cikk az egyik szerződő állam és a másik szerződő állam beruházója között, az egyik szerződő állam területén lévő beruházásával kapcsolatban keletkezett viták rendezésének módját adja meg. A keletkezett vitát a vitában álló feleknek peren kívül, barátságos módon, konzultáció útján kell egymással rendezniük. Az egyik szerződő fél beruházója írásban kéri a másik szerződő felet a konzultációs vitarendezésre megadva a tényállást, a kifogással élő beruházó megállapításait, a bizonyítékokat és a feltételezett jogalapot egyaránt.

Amennyiben a vitát hat hónapon belül nem sikerül rendezni, a beruházó betérjesztheti azt a beruházást fogadó állam bíróságához; vagy a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központjához (ICSID); vagy ad hoc választott bírósághoz, amely vagy az ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottságának (UNCITRAL) szabályai alapján jött létre vagy a Beruházási Viták Rendezése Központjának Titkársága által az eljáráshoz szükséges kiegészítő intézkedések szabályai szerint. A vitában résztvevő felek megállapodása szerint bármely más vitarendezési forma keretében is történhet a vitarendezés. A fenti vitarendezési módok útján való igényérvényesítés kizárja, hogy a beruházó másik fórumhoz is kérelemmel forduljon az adott ügyben. A panasznak a megadott időn belüli benyújtásának elmulasztása jogvesztéssel jár. A választottbíróság által meghozott döntés végleges és kötelező érvényű a vitában résztvevő felek számára és azt az érintett szerződő állam jogszabályaival összhangban kell végrehajtani.

A beruházó által a vitarendezés céljából választható, fent említett választottbíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy megállapítsák egy adott sérelmezett intézkedésnek a beruházást fogadó ország joga szerinti jogszerűségét. A választottbíróságnak a felek bíróságai és hatóságai által követett és alkalmazott fennálló jogértelmezést kell elfogadnia és a választottbíróság hazai jogra vonatkozó értelmezése nem köti az adott fél bíróságait és hatóságait.

A hazai, külföldön beruházást végrehajtó vállalkozások védelmében különösen nagy jelentőségű a választottbíráskodás lehetőségének biztosítása. Az Európai Unió tagországai számára legfontosabb kereskedelmi partnerekkel önálló vagy szabadkereskedelmi megállapodás keretében kitérőberuházási megállapodást a tagországok által adott felhatalmazás alapján az Európai Bizottság tárgyal. Átmeneti időre szólnak a tagországok létrehozhatnak kétoldalú beruházásvédelmi megállapodásokat azon harmadik országokkal, amelyekkel az Európai Bizottság nem rendelkezik tárgyalási felhatalmazással. Így figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy Magyarország kétoldalú keretben beruházásvédelmi megállapodást – megfelelő hazai és az Európai Bizottság által adott felhatalmazás alapján – csak fejlődő, legkevésbé fejlett fejlődő illetve átmeneti gazdaságú országokkal köthet, ahol a jogrend és a jogbiztonság nem minden esetben éri el a fejlett országokban meglévő szintet. Kiemelendő, hogy a beruházásvédelmi megállapodások lényegét, értelmét éppen a beruházó tulajdonának védelmét szolgáló választottbíráskodás lehetősége jelenti. Ezért fontos, hogy a megállapodások tartalmazzák a beruházók védelmét szolgáló legfőbb garanciális elemet.

A 10. cikk rögzíti, hogy a választottbírók függetlenek, és nem állhatnak kapcsolatban egyetlen kormánnyal sem, továbbá nem vehetnek részt olyan vita elbírálásában, amely közvetlen vagy közvetett összeférhetetlenséget eredményezne. Ezenkívül kinevezésüktől kezdve nem járhatnak el tanácsadóként vagy a vitában álló felek valamelyike által kijelölt szakértőként vagy tanúként semmilyen folyamatban lévő vagy új, e Megállapodás vagy más nemzetközi megállapodás hatálya alá tartozó beruházásvédelmi vitában. A választottbíróknak a 9. cikkel összefüggésben felmerült jogvita során az I. mellékletben foglalt magatartási kódex szerint kell eljárniuk. Amennyiben felmerül valamely választottbíró összeférhetetlensége, akkor az érdekelt fél kifogással élhet, amelynek keretében felkérheti az ICSID főtitkárát, hogy döntsön az érintett választottbíró kizárásáról.

A szerződő felek közötti jogviták rendezésének módját adja meg a Megállapodás 11. cikke. A szerződő felek között a Megállapodás értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban felmerült jogvitákat tárgyalások, konzultációk útján rendezik. Amennyiben hat hónapon belül nem sikerül rendezni a vitás kérdést, úgy azt háromtagú választottbírószám elé kell terjeszteni. A cikk rendelkezik a választottbírószám létrehozásának módjáról. A választottbírószám döntése végleges és kötelező mindkét fél számára.

A 12. cikk az információk átláthatóságáról és közzétételéről szól. E cikk rendelkezik a szerződő felek egymás beruházóit és azok beruházásait esetlegesen érintő jogszabályaival, nemzetközi megállapodásaival kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségéről.

A 13. cikk értelmében a Megállapodás rendelkezései nem szabhatják gátját annak, hogy a beruházó más két- vagy többoldalú nemzetközi szerződés alapján a Megállapodásban biztosítottnál kedvezőbb elbánásban részesüljön.

A 14. cikk a Megállapodás alkalmazhatóságáról rögzíti, hogy a Megállapodás rendelkezései nem alkalmazhatóak olyan jogviták vagy követelések esetén, amelyek a hatálybalépés előtt merültek fel, vagy amelyeket a hatálybalépés előtt rendeztek.

A 15. cikk a Megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos egyeztetések körét szabályozza.

A 16. cikk a szerződő felek intézkedéseinek a Megállapodás alóli általános kivételeit és azok feltételeit határozza meg. Fizetési mérleg problémák alapján rendkívüli intézkedések hozhatók. Ezen különleges körülmények között hozott intézkedéseknek azonban méltányosnak kell lenniük, nem alkalmazhatóak önkényesen, sem indokolatlan hátrányos megkülönböztetésként és az intézkedésekről, azok mibenlétéről és várható időtartamáról a másik szerződő felet értesíteni kell. A szerződő felek megállapodtak abban is, hogy a Megállapodás 9. cikke szerinti vitarendezés nem minősül elbánásnak, preferenciának vagy kiváltságnak.

A 17. cikk a záró rendelkezéseket tartalmazza. Rendelkezik a hatálybalépés, időbeli hatály megszűnés és módosítás kérdéseiről. Magyarországnak az Európai Unió tagságával kapcsolatban rögzíti, hogy a Megállapodás nem érinti az Európai Unió alapjául szolgáló szerződésekből, valamint az elsődleges és másodlagos uniós jogból fakadó kötelezettségeinket, azokat nem érvényteleníti, módosítja vagy érinti más módon.

A Megállapodás tíz éves időtartamra szól, amely automatikusan meghosszabbodik, hacsak valamelyik szerződő fél a tíz éves időtartam lejárta előtt legalább egy évvel vagy azt követően bármikor írásban az fel nem mondja. A beruházások biztonsága érdekében arról is rendelkeztek a szerződő felek, hogy a Megállapodás felmondása előtt megvalósult beruházásokra vonatkozóan a Megállapodás rendelkezései a felmondást követő további tíz évig hatályban maradnak.

A Megállapodás a szerződő felek közötti írásbeli megegyezéssel módosítható. Bármely módosítás a Megállapodás részét képezi és hatálybaléptetésük módja megegyező a Megállapodás hatálybaléptetésének szabályaival.

A Megállapodás az attól számított hatvan napot követően lép hatályba, hogy a két szerződő fél egymásnak diplomáciai csatornákon keresztül megküldte a Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges valamennyi jogszabályi követelmény teljesüléséről szóló értesítést és a két értesítés közül a későbbit is kézhez vették.

Az I. melléklet (a továbbiakban: melléklet) a Megállapodás alapján kijelölt választottbírók magatartási kódexét tartalmazza.

A melléklet 1. cikke a magatartási kódex alapvető fogalmait definiálja, úgy mint a tag, az asszisztens és a jelölt fogalma.

A melléklet 2. cikke a vitarendezési eljárás feddhetetlensége és pártatlansága érdekében alapvető irányadó elveket határoz meg.

A melléklet 3. cikke rögzíti, hogy a választottbíróági jelölt köteles részletesen tájékoztatni a vitában álló feleket minden olyan körülményről, amely függetlenségét vagy pártatlanságát befolyásolhatja. A tag a feladata ellátása során is köteles mindenkor tájékoztatni a vitában álló feleket a magatartási kódex tényleges vagy potenciális megsértéséről.

A melléklet 4. cikke felsorolja a választottbíróóság tagjaira vonatkozó kötelezettségeket. Ilyen kötelezettség többek között, hogy a választottbíróóság tagjának meg kell ismernie a magatartási kódexet, kerülnie kell mindennemű közvetlen vagy közvetett összeférhetetlenséget, illetve, hogy nem fogadhat el utasítást szervezettől vagy kormánytól stb. A tagnak továbbá biztosítania kell, hogy asszisztense is ismerje a kódex rá vonatkozó, releváns részeit.

A melléklet 5. cikke szabályozza a korábbi választottbíróági tag helyzetét. A korábbi tag a Megállapodással összefüggő feladatai megszűnését követő öt évig nem járhat el kapcsolódó jogvitában, és nem járhat el a vitában álló felek valamelyike által kijelölt jogi tanácsadóként, szakértőként, tanúként más beruházási vitában sem. Kötelezettségzegés esetén az ICSID főtitkára vizsgálja ki az ügyet, és az erről született döntést nyilvánosságra hozza.

A melléklet 6. cikke rögzíti a tag és a korábbi tag titoktartási kötelezettségét.

A melléklet 7. cikke előírja, hogy a választottbíróági tag köteles nyilvántartást vezetni és záró elszámolást készíteni a saját és az asszisztense eljárással kapcsolatos időráfordításáról és költségeiről.

V. A Kormány tagjainak rendeleteihez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény hatálybalépésével kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 44/2023. (X. 19.) BM rendelethez

A miniszteri rendelet elfogadásával elérni kívánt cél a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 2023. szeptember 1-jével hatályba lépő, módosított rendelkezéseivel való jogszabályi koherencia megteremtése. Ezenfelül a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény elfogadása miatt indokoltá vált egyes miniszteri rendeleteknek a módosítása. A miniszterirendelet-módosítás legjelentősebb változása, hogy csökkenti az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzések körét, és átalakítja a nevelési-oktatási intézményekben lefolytatható szakmai ellenőrzések szabályait.

Az indokolás az Indokolások Tárában – a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontja alapján – közzétételre kerül.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Bíró Attila.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.